

Předmluva	11
Jsme zvířata? Jsme lepší než zvířata? Krátký úvod do animal history (Milena Lenderová)	13
Úvod	13
Lov	19
Zvíře k pravidelnému užitku: od domestikace k válce	21
Zvíře členem rodiny	27
Chov a výcvik	30
Zvíře ve výtvarném umění	31
Zvíře v dětském světě	34
Cirkusy, zvěřince a zoologické zahrady	39
Veterinární medicína	42
Proti týrání zvířat	43
Nebezpečná zvířata	48
<hr/>	
I. Zvířecí inspirace: umění, heraldika, karikatura	51
„Jeho rohy jsou rohy jednorožců“ (Jan Royt)	52
Legendy o jednorožci	52
Symbolika jednorožce	57
Ikonografie jednorožce	61
Zvěstování jako lov na jednorožce	64
Havěť Boží. Nečekaná zobrazení hmyzu na tzv. gremiále se Samaritánkou ze svatovítského pokladu (Radek Martinek)	69
Naučení o modlitbě	72
Zahrada duše	74
Pozornost k nepatrnému	76
Housenka – kukla – motýl	78
Včela, moucha a obtížný hmyz	79

Sudokopytníci čeledi turovitých v historické i moderní heraldice českých zemí aneb jaké zvíře mají vlastně Svitavy ve znaku (<i>Petr Vorel</i>)	82	„Známý ssavec kopytnatý“. K imagologickým reflexím osla a jejich proměnám v kolektivním vědomí střední Evropy a Balkánu (<i>Miroslav Kouba</i>)	179
Zvířata v historické heraldice a jejich pohlaví	82	Příběhy Tilla Eulenspiegela	179
Pernštejnský zubr	85	Stručné dějiny osla	186
Zubr, býk, vůl	88	Osel v imagologické kartografii	190
Soudobá heraldika	90		
Heraldický zvěřinec. Úvahy o světě zvířecích figur v heraldice (<i>Tomáš Krejčík</i>)	93	Vlk se ženit chtěje. Tradiční svatba v zrcadle zvířecích symbolů (<i>Lydia Petráňová</i>)	205
Erby: komunikace obrazem a nejednoznačnost erbovní zviřeny	93	Tradiční obřadní kultura a vlkova svatba	205
Význam zvířecí symboliky	98	Zvířata ve svatebním rituálu: osoby a obsazení	208
Rozmanitost bestiáře	99	Příloha	214
Obludy a nestvůry	101	Svatba vlkova	214
Heraldika 19. století	112		
Prostějov strážný i kráslený říší živočišnou (<i>Michaela Kokojanová</i>)	115	Poutník a zvíře. Užitečnost zvířat očima autorů raně novověkých cestopisů (<i>Bára Zimmermannová</i>)	217
Prameny písemné i hmotné	117	Popis ryb	219
Prostějov – perněstejnské město	124	Nebezpečí plazů?	222
Prostějovští lvi a další zvířata	127	Ptactvo divoké i domestikované	224
Bájná zviřena	134	Savci pozemští a mytologičtí	226
		Obtížná havěť	229
		Užitečnost zvířat	229
Cézar. Cesta Baťova lva 20. stoletím (<i>Eva Chodějovská, Martin Marek</i>)	138		
Cézar ve službách M. R. Štefánika	138	Králíci z dýní, jelenovelbloudi a další podivná „monstra“ Nového světa v raně novověké střední Evropě (<i>Jana Černá</i>)	233
Cézar a krásné písemnictví	147	Americká fauna mezi rájem, peklem a středověkými bestiáři	233
		O jednom podivném jelenovelbloudovi a jeho cestě z Peru do srdce Evropy	235
Zvířata v antiklerikálních karikaturách na přelomu 19. a 20. stol. (<i>Jitka Jonová</i>)	153	Velká monstra z Mexika, (španělsky) mluvící papoušci a jiné kuriozity ze zámoří	241
Ovce – vlk	154	Slova, obrazy a věci – americká fauna v „papírových muzeích“, kabinetech kuriozit a na dalších (nečekaných) místech	248
Rak – symbol zpátečnictví, klerikalismu	155	Králíci z dýní, nebo malí obrnění koně?	252
Opeřenci v antiklerikálních karikaturách	157		
Zvířecí říše v přeneseném slova smyslu	158	Léčivá síla zvířat (na základě uherských sbírek receptů z 16.–18. století) (<i>Tünde Lengyelová</i>)	257
Rostlinná říše a bájně zviřectvo	158	Péče o zdraví ve středověku a raném novověku	257
		Prameny	258
II. Člověk a zvíře: od mýtu a imaginace k poznání	161	„Léčivá zvířata“	260
„Tvůj manžel byl jako vlk“. Vlk ve slovanské archaické kultuře (<i>Michal Téra</i>)	162	Zvířecí produkty	263
Soužití s vlkem	162	Na hranicích mezi magií, pověrami a léčením	265
Víra v lykantropii	166	Magická síla zvířecích léků	266
Vlk ve slovanské kultuře	169	Dreckapotheke	268
Vlkodlak	173	Graduovaní lékaři	269
Vlk jako archaický právní pojem	176		

Koňský lékař Antonína Jana Jungmanna (<i>Milena Lenderová</i>)	273
Chov koní v českých zemích	273
Všestranný Antonín Jungmann	275
Stručná historie odborné péče o koně v Čechách	277
Jungmannovy „veterinární“ spisy	281
Jungmannova odborná hipologická terminologie	286
Josef Pečírka	288
<hr/>	
III. Zvíře dar, společník, přítel	291
K potěše i užitku. Zvířecí dary v habsburské diplomacii doby vlády Rudolfa II. (<i>Pavel Marek</i>)	292
Pravidla daru	292
Nejběžnější zvířecí zásilky – kuň a pes	295
Exotická zvířata jako symbol moci	299
Kuriózní naturália	304
Aristokracie a lov v pozdně-carském Rusku (<i>Zbyněk Vydra</i>)	308
Prameny a paměť	310
Proměny lovu v pozdně-carské době	312
Reprezentace lovu v aristokratické paměti	316
Regulace a etika lovu?	326
Místo a role barzoje (ruského chrta) na dvoře ruského cara (<i>Radomír Vlček</i>)	331
Chov psa jako součást kulturních dějin	331
Barzoi na dvoře knížete Kyjevské Rusi	333
Barzoi v mongolském a tatarském období ruských dějin	337
Barzoi na dvoře cara moskevské Rusi	338
Péče o barzoje na dvorech ruských carů	343
Barzoi v Rusku 19. století	349
Společník, exponát i trofej. Zvíře ve výchově šlechty v 19. století (<i>Denisa Vídeňská</i>)	354
Jízda na koni	356
Mladí lovci, rybáři a entomoložky	359
Zvířata v oborách na statcích	363
Antropomorfizace zvířat	366
O kočkách a lidech. Literárně-historické poznámky (<i>Marek Krejčí</i>)	371
Doxa a spol. Josefa Váchala	372
Kočky a psi u Čapků	373
Neárijské kočky	374
Kočky v dámské společnosti	375

Zvířata v poplatkovém a daňovém systému habsburské monarchie 19. století, aneb jak v Liberci nezaplatnili kočky (<i>Marie Macková</i>)	381
Zvířata a předlitavská státní kasa	381
Poplatek ze psů	383
Privilegovaná kočka?	384

IV. Zvířata k užitku	389
-----------------------------	------------

Chov ovcí z pohledu schwarzenberského hospodářství (<i>Michal Jirman</i>)	390
Chov ovcí v Evropě	391
Místní vývoj a vlivy	394
Schwarzenberské ovčáctví	400
Příloha	407

Reflexe živočišné výroby Argentiny v materiálech českých cestovatelů a emigrantů na počátku 20. století (<i>Lukáš Perutka</i>)	410
Živočišná výroba Argentiny a její význam v období ekonomického liberalismu 1880–1916	410
Rakousko-Uhersko a jeho hospodářský zájem o Latinskou Ameriku, především o Argentinu	414
Argentinské velkostatky: estancie z pohledu českých cestovatelů	417
Český pohled na argentinský potravinářský průmysl	420

Na maso a na mléko! Role živočišných potravin ve stravovacím systému v Československu v letech 1945–1970 (<i>Martin Franc</i>)	424
Druhá světová válka a pozice živočišných potravin	424
Živočišné potraviny a jejich pozice po roce 1948	428
Kulturně-politické pozadí	428
Živočišné potraviny a koncept „zdravé výživy“	430
Ekonomické pozadí	434

Vegetariánství jako specifický vztah člověka k masu (<i>Vendula Cilečková</i>)	439
Historie vegetariánství	439
Počátky českého vegetariánského hnutí	442
Vegetariánství a jeho argumentace v dobové literatuře a tisku	445
Vegetariánství v kuchařských knihách	448

V. Zvířata zneužívaná	455
------------------------------	------------

Sport, jatka nebo armádní výzkum? Koně a jezdci na trase dostihu na 575 kilometrů (<i>Hana Pátková</i>)	456
---	-----

Svědectví pramenů	457
Fakta o jízdě	460
Průběh a výsledky závodu	461
Výpověď dotazníku	463
<i>Dohodli jsme se, že budeme přátelé. Vojáci první světové války a jejich váleční koně</i>	467
Využití koně v první světové válce (<i>Barbora Hunčovská</i>)	467
Soužití: Místo koní v každodennosti vojáků	471
Prožití: Podoby vytvářených vztahů mezi vojáky a koňmi	474
Vřelé emoce a přátelství	476
Soucit, lítost, žal a slzy	479
Lhostejnost a přehlížení	482
Nevraživost, odpor a násilí	484
Strach z koní	485
Konzumace koní	486
Sepětí: Vzájemnost vztahu voják–kůň a vnímání aktérství koní	486
Závěr více než stručný	490
Abstrakty	491
Seznam pramenů a literatury (výběr)	507
Seznam vyobrazení	515
Seznam autorů	524
Jmenný rejstřík	525
Místní rejstřík	532